

УДК 338

ОХОРОНА ПРАЦІ – ШЛЯХ ДО СТАБІЛЬНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Заболотній О.А.

канд. педагогічних наук, доцент, ВП НУБіП України "Ніжинський агротехнічний інститут", м. Ніжин, zaharovich007@gmail.com.

Анотація: в статті розглядається залежність між економічними показниками підприємства і станом охорони праці.

Ключові слова: безпечні умови праці, робітник, економічні витрати, керівник, прибуток.

Поставка проблеми: Міжнародний пакт про економічні, соціальні й культурні права, прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 року, зазначає, що право на працю – це право кожної людини отримати можливості заробляти собі на життя працею, яку вона вільно обирає або на яку вільно погоджується. Саме праця, якою б вона не була, вимагає певної організації.

Конституція України (ст. 43) [2] гарантує кожній особі право на належні, безпечні і здорові умови праці. Дана стаття є вихідним пунктом, на якому знаходиться цілий комплекс правових, соціально-економічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, що формують систему охорони праці усіх зайнятих громадян. Проблема створення безпечних і нешкідливих умов праці в теперішній час набуває особливого значення, оскільки недотримання вимог безпеки праці робітників суттєво впливає на економічні показники як самого підприємства, так і держави в цілому.

Аналіз останніх досліджень та публікацій: соціально-економічні чинники охорони праці на підприємстві розкрито в О.Нікітченко [4]. В методичних вказівках [3] показано як за допомогою математичного апарату прорахувати оцінку стану охорони праці.

Мета дослідження: продемонструвати залежність економічних показників діяльності підприємства від стану охорони праці.

Виклад основного матеріалу: Праця є основою життєдіяльності людини як індивіда і члена суспільства, вона безпосередньо впливає на формування і розвиток суспільних відносин. З огляду на це найважливішим завданням будь-якої

Міжнародна науково-практична конференція
«Актуальні питання механізації, енергоефективності та логістики в аграрному
секторі в умовах сучасних викликів»

демократичної держави є створення найбільш сприятливих умов для плідної праці та її охорони [1].

Законодавство України про охорону праці – це система взаємопов'язаних нормативно-правових актів, що регулюють відносини у галузі реалізації державної політики щодо правових, соціально-економічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження здоров'я і працездатності людини в процесі праці.

Юридичним підґрунтям законодавства України про охорону праці є конституційне право всіх громадян України на належні, безпечні і здорові умови праці, гарантовані ст. 43 Конституції. В ній же встановлює також заборону використання праці жінок і неповнолітніх на небезпечних для їхнього здоров'я роботах. Стаття 45 Конституції гарантує право всіх працюючих на щотижневий відпочинок та щорічну оплачувану відпустку, а також встановлення скороченого робочого дня щодо окремих професій і виробництв, скорочену тривалість роботи в нічний час. Інші статті Конституції встановлюють право громадян на соціальний захист, що включає право забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності (ст. 46); охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування (ст. 49); безпечне для життя і здоров'я довкілля (ст. 50), право знати свої права та обов'язки (ст. 57) й інші загальні права громадян, у тому числі право на охорону праці.

Отже, створення безпечних і сприятливих умов праці – основне завдання роботодавців. Саме завдяки сприятливим і безпечним умовам можливе економічне зростання прибутковості підприємства. Жоден керівник не бажатиме втрачати кваліфікованого і навченого робітника хоч на будь-який термін. Ми знаємо, що навчити робітника кваліфіковано виконувати свої обов'язки – це час і фінансові витрати. А в умовах ведення бізнесу, це не є бажано, оскільки він буде втрачати прибуток.

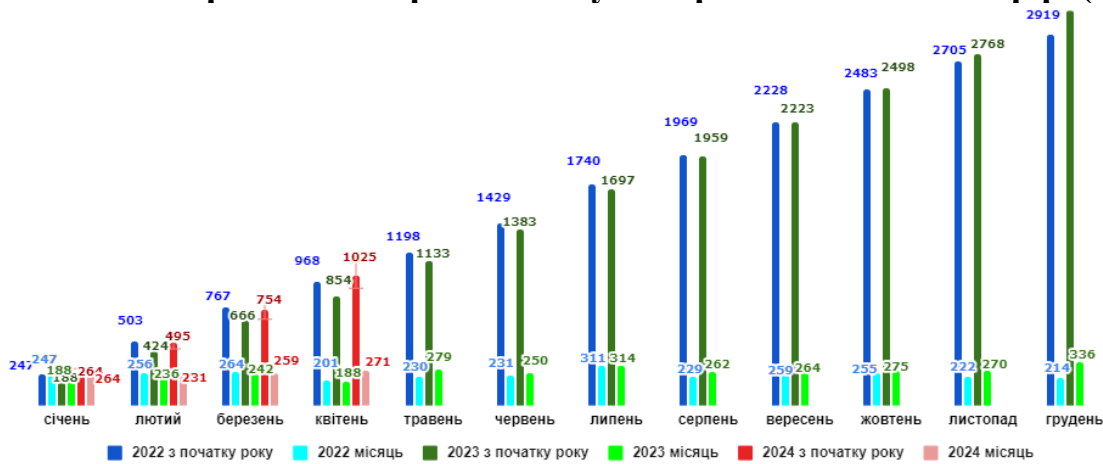
Якщо робітник почуватиметься в безпеці, його активність на робочому місці буде досягати максимуму.

Оскільки поліпшення виробничого середовища понад установлені законами норми є справою дорогою, то для досягнення високих критеріїв існує явна потреба в економічному стимулюванні. Тому економічне стимулювання пропонується не як заміна, а як доповнення до норм законодавства про охорону праці. Однак воно може застосовуватися і на підприємствах, де стан охорони праці не відповідає вимогам законодавства.

Як показують статистичні дані [5]

Міжнародна науково-практична конференція
 «Актуальні питання механізації, енергоефективності та логістики в аграрному
 секторі в умовах сучасних викликів»

Стан виробничого травматизму в Україні в 2022 – 2024 р.р. (кільк. осіб)

Як бачимо, з кожним роком кількість постраждалих зменшується. Це можна пояснити вимогами до організації робочих місць, входження України в Європейський правовий простір.

Разом з цим, інший графік (рис. 1) показує наявність щільного зв'язку між такими показниками як кількість людино-днів непрацездатності на одного потерпілого, які пов'язані з виробництвом та витратами на заходи з охорони праці у розрахунку на одного працюючого (коефіцієнт детермінації дорівнює 0,8302)

Інший графік (рис 2.) демонструє щільний зв'язок між кількістю нещасних випадків за організаційними причинами та втратами робочого часу в середньому на одного найманого працівника, зайнятого промисловою діяльністю

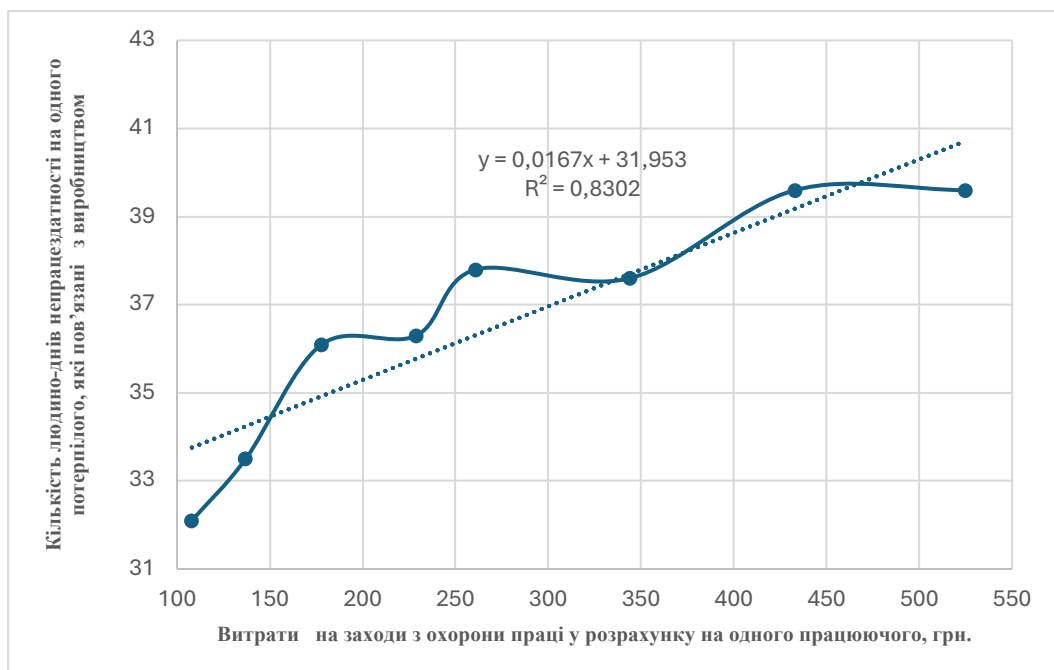

Рис. 1. Залежність втрат робочого часу внаслідок непрацездатності від обсягу витрат на заходи з охорони праці

Міжнародна науково-практична конференція
«Актуальні питання механізації, енергоефективності та логістики в аграрному
секторі в умовах сучасних викликів»

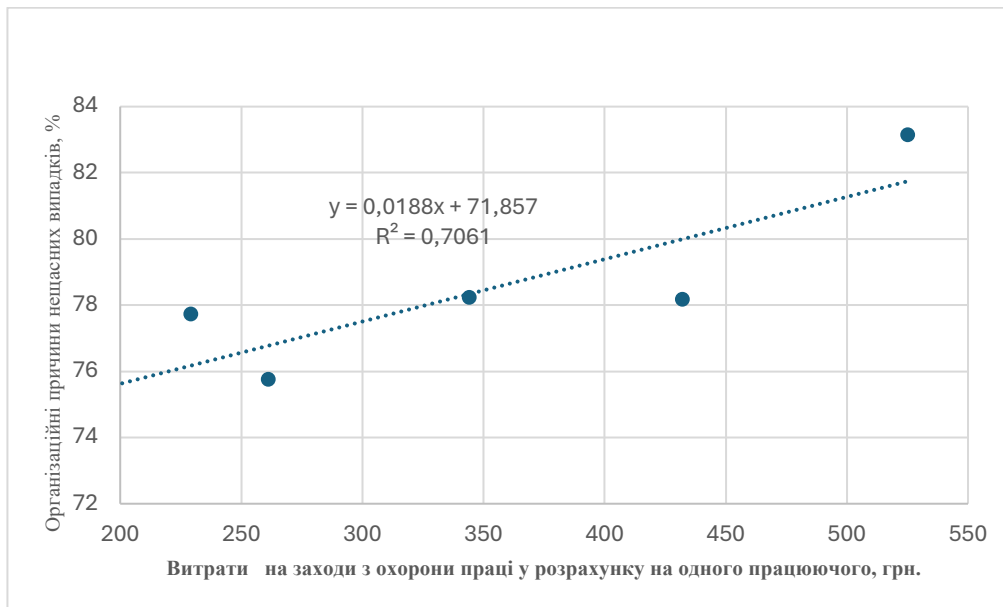

Рис. 2 Залежність частки організаційних причин нещасних випадків від втрат робочого часу

Висновки: як бачимо, безпечні умови праці є необхідною і достатньою умовою для економічного розвитку підприємства. Зрозуміло, що такі показники можливі за певних фінансових вкладень. Але, життя і здоров'я робітників важливіше і принесе більший і швидший прибуток.

Список використаних джерел:

1. Грибан В.Г. Охорона праці в галузі права : навч. посібник [для підгот. магістр. і спец. у вищ. закл. освіти юрид. профілю] / В. Г. Грибан, В. А. Глуховець. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2016. – 284 с.
2. Конституція України.
3. Методичні вказівки до виконання розрахунково-графічного завдання «Техніко-економічна ефективність заходів, спрямованих на підвищення охорони праці на виробництві» з навчальної дисципліни «Організаційно-технічне забезпечення аудиту з професійної безпеки робочих місць галузі охорони праці» / уклад. Євтушенко Н. С., Твердохлебова Н. Є. – Харків: НТУ «ХПІ», 2019. – 28 с.
4. Никітченко О. Ю. Конспект лекцій з дисципліни «Соціально-економічні основи охорони праці» (для студентів 4-го курсу денної та 3-го курсу заочної форм навчання, напряму підготовки 6.170202 – Охорона праці) / О. Ю. Никітченко; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. – С. 43
5. <https://dsp.gov.ua/stan-vyrobnychoho-travmatyzmu/>

Abstract: the article considers the dependence between the economic indicators of the enterprise and the state of labor protection.

Key words: safe working conditions, worker, economic costs, manager, profit.

© Заболотній О.А., 2024

УДК 637.116.03

ОЦІНКА ЕЛЕМЕНТІВ ДОЇЛЬНОЇ УСТАНОВКИ ДЛЯ СТАБІЛІЗАЦІЇ ВАКУУМНОГО РЕЖИМУ

Автор О.О. Заболотько¹, Автор С.Є. Потапова², Автор А.В.Левенчук³

¹ к. техн. наук, доцент, Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, zabolotko@nubip.edu.ua;

² к. техн. наук, доцент, Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ,

³ студент, Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ.

Анотація: Проведений аналіз елементів доїльної установки за умови стабілізації вакуумметричного тиску в системі в умовах господарства.

Ключові слова: елементи доїльної установки, вакуумна установка, коливання вакуумметричного тиску, зміна вакуумметричного тиску, дійкова гума, тварина, процес доїння, поелементний метод.

Постановка проблеми: Доїльна установка – це основний засіб, призначений для доїння тварини, збору, первинної обробки та перекачування молока в ємність для зберігання. Одним з основних вузлів, що безпосередньо контактують з дійкою вимені тварини є доїльний стакан та його основна складова – це дійкова гума, від експлуатаційних властивостей якої залежать такі показники як: повнота виведення молока з вимені, функціональна